

MARICA GRÓFNŐT LUKÁCS GYÖNGYI ALAKÍJTJA

A világsztár díva először a Dóm téren

Üstökösként robbant be a nemzetközi operaelőadások világában az előző évvel szemben Lukács Gyöngyi, akiért ma már Bécs-től New Yorkig a világ legdrágább operaházai vetélkednek. A Szegedi Szabadtéri Játékokon a Marica grófnő jövő pénteki premierjén debütál. Különleges lesz számára ez a bemutatkozás: először lép fel operettben és először énekel magyarul.

– Az iszonyatos hőség engem is megvisel, minden nap azzal kezdem, hogy a próba előtt nagy beéneklést tartok. Ilyenkor figyelni kell arra is, hogy a melegtől „leül” a hang. Ráadásul táncolunk is, így folyik rólunk a víz. De tudomásul kell venni: semmit sem adnak ingyen – mondja kedves közvetlenséggel a Marica grófnő próbájára kétfeltes vizes palackkal érkező Lukács Gyöngyi. A díva örül neki, hogy Eszenyi Enikő formabontó előadást rendez a Dóm téren, szerinte a hagyományos, cukormázás, giccses operettprodukciók már a nézők sem kérének.

– Többszörösen debütálok

a Marica grófnőben: sohasem mondtam még színpadon prózai szöveget, nem énekeltem még magyarul, nem játszottam még operettet, és a Dóm téren is most lépek fel először. Szegeden nem, mert pályakezdő koromban, a kilencvenes évek elején egyszer beugróként Tatjana voltam a színház Anyegin-előadásában. Nagyon élvezem, hogy most színészekkel próbálhatok, ők sokkal jobban játszanak, mint az operaénekesek.

Nehéz emberek, óriási tehetségek

Amikor Király Levi bácsi szerepe szerint először bejött a színpadra, és köszöntött, azt hittem, hogy az életben, igazából mondja, annyira természetes volt. Tordy Gézát is óriási színésznek tartom, sokat tanulok tőle. Mielőtt próbálni kezdtünk, Enikőről azt hallottam: nehéz ember. Állítólag ugyanezt mondták neki is rólam. Meg azt is: ügyis összeveszünk majd. Kellemsen csalódtam. Azt tudtam róla, hogy kivételes színész, nemzetközi rendezői karrierjéről is hallottam, de az is hamar kiderült: nagyon tudja a szakmát. Ránéz egy emberre, és rögtön látja, mi rejlik

Lukács Gyöngyi a Dóm téren, mellette Tordy Géza térdel

FOTÓK: KARNOK CSABA

benne, mit lehet kihozni belőle. Óriási tehetségnek tartom, már az első próbán úgy éreztem: teljesen rábízhatom magam. Bármikor szívesen dolgozom vele újra – hangsúlyozza Lukács Gyöngyi. A

világsztár szoprán úgy véli: pályája sikerességét jórészt annak köszönheti, hogy a moszkvai Csajkovszkij Zeneakadémián olyan mester tanította, aki maga is nagy operaezenész volt, Olaszországban tanulta a bel canto technikát, ismerte a szakma minden csínját-bínját.

– Elfogadhatatlannak tartom, hogy idehaza olyanok is tanítanak operaénekeseket, akik el sem jutottak a színpadig. Nem jó az sem, ha egy énekes mindent akar énekelni, a hangom engem az olasz repertoárra predesztinál, ami Bellinitől Verdin át Pucciniig épp elég széles. Sok felkérést kapok Wagner-szerepekre is, de valószínűleg sohasem fogok ezekre vállalkozni. Félttem a hangomat, sok a rossz példa előttem. Operettet viszont nem repertoárszerűen, hanem egy fesztiválon, ami különleges, ünnepi alkalom, szívesen énekelek. Jólesik néha

kilépni egy kicsit a tragikus hősnők szerepköréből. Ezek lelkileg is megterhelik az embert. Mindig szerettem volna valami vidám darabban fellépni, nevetni, táncolni, kicsit más gesztusokkal játszani. Kálmán Imre muzsikája ráadásul csodálatos zene, Marica pedig egy igazi primadonnaszerep. Régen a legnagyobb operaszatórok, Házy Erzsébet és Moldován Stefánia énekeltek az operettek főszerepeit is, szerintem nem véletlenül.

Színházi gyerekek

Lukács Gyöngyivel két lánya is eljött Szegedre. A hatéves Emma táncol és énekel is az előadásban, láthatóan nagy örömmel próbál. – Nagybibik lányom 15 éves, járja velem a világot, a legnagyobb énekeseket hallotta, ismeri a legnagyobb operaházakat, szinte ezekben nőtt fel. Nagyon kri-

tikus velem is. Szeptembertől a Bartók Béla Konzervatóriumban kezd énekelni tanulni. Tudatosan készül a pályára. Most mindketten annyira élvezik a próbákat, hogy egyik éjszaka alig tudtam hazapaterolni őket. Abszolút színházi gyerekek. Ehhez a pályához egy olyan társ is kell, aki maximálisan érti és elfogadja, hogy sok szempontból más egy énekes élete. Időnként arra is szüksége van, hogy kiszolgálják. Ettől még nem lesz papucs egy férj. A nyugodt családi háttér elengedhetetlen, mert nélküle nem lehet sikeresen járni a világot. Szerencsés vagyok, hogy a jó családi élet megadatott nekem. El sem tudnám képzelni az életemet úgy, mint sok kolléganóm, aki a szerepeit tartja a gyermekeinek. A férjem festőművész, az ő szakmája sokkal nyugisabb, jól kiegészítjük egymást. Ismeri a hangomat, Szegeden is rám szólt, hogy túl sokat beszélek – nevet Lukács Gyöngyi.

Egy világkarrier állomásai

Azt is elmondja még: a berlini Deutsche Oper talán a legkedvesebb színháza. Desdemona szerepével onnan indult világkarrierje. Jól érezte magát New Yorkban is, ahol negyvenötézer ember előtt énekelte Toscát a Central Parkban, majd nagy sikert aratott vele a Metben is. A milánói Scalában A végzet hatalma Leonorajaként debütált, óriási sikere volt tavaly Turandotként a londoni Covent Gardenben is. Mindig ott szeret lenni, ahol szép feladatokat kap. Most épp Szegeden.

– Ilyenkor nem strandolhatok, mert a napsütés nem jó a toroknak, de szoktunk sétálni a gyerekekkel, mert gyönyörű a város. Az énekesnek mindig vigyáznia kell magára, és nem csak a torkára. De azért a híres szegedi halászlét biztosan megkóstolom.

HOLLÓSI ZSOLT

Teli a naptára

Sokan csodálkoztak rajta, hogy Lukács Gyöngyi elvállalta Marica grófnő szerepét. Akadt, aki azt terjesztette: biztosan nem megy már neki külföldön. A világsztár díva ezen jót kacag, és sorolja, hogy a következő évadra mi mindennel van teli a naptára: San Franciscóban és Szöulban Lady Macbeth, Barcelonában Turandot, Los Angelesben Tosca, Bécsben Abigail szerepét énekl. A magyar közönség a Nabuccóban, az Andrea Chenier-ben és a Turandotban hallhatja az Operaházban. – Fontosnak tartom, hogy itthon is folyamatosan énekeljek, mert nem szeretnék azok sorsára jutni, akik tesznek a magyar közönségre, amíg külföldön megy a karrierjük, majd hatvanévesen hazajönnek, és a harmincévesekkel versenyeznek a szerepekért.

Amikor egy kapus lehúzza a...

Az edző arca, a csatár arca, a lelátó arca, ezer és ezer lehetőség. Ismerjük a körzeti orvos szórakozott pillantását, ahogy a boltos Veronka borzongó mellkasára helyezi a fonendoszkóp hideg kagylóját, és azt mondja, vegyen... vegyen mély lélegzetet, kedvesem. De majd a fiatal helyettese másként néz, pedig ugyanazt hallgatja, kicsit sípol a tüdő, és ma, amikor Veronkától 13 deka borjúpáriszt kért, a lány pontosan 13 dekát vágott. De holnap egy másik 13 dekánál ő is máshogy néz majd.

Ruhátlan képviselőt állítanak meg a rendőrök, egészen jól látjuk, milyen képet vág, hogyan szalad a homlok közepére a durcás szemöldök, miféle grimasz uralkodik el az archúson, de egy másik ruhátlan képviselő máshogy néz, amikor megállítja.

Nos, állításunk, felfedezésünk lényege, egyben tételmondatunk az, hogy a kapusok arca, amikor lehúznak egy beadást, mindig ugyanolyan. Mindig. És bárhol. És bármikor. Mindegy, hogy azt a beadást hajnalban és Amerikában, Mexikóban, Chilében, az esti Szibériában, vagy Kozármislényen kell lehúzni, pontosan ugyanolyan történetre válik közben a kapus arca. Merthogy történetről van szó, semmi kétség. És az is teljesen mindegy, hogy egy idős Shilton, Zoff, Zubizzareta vagy a fiatal Dobó Csaba húzza le azt a beadást, ugyanúgy fognak nézni, ugyanaz történik az arcukkal, és ez szerintünk elképesztő felfedezés, bár hogy mit lehet vele kezdeni, hogy miféle értékkel bír, még nem tudjuk.

Aztán a tételmondat igazolása sem igazán könnyű feladat. Annyi bizonyos, hogy a kételkedőknek sok mérközést kellene megtekintenie, de talán elég három is, aki nem hiszi, menjen el Patagóniába, Új-Zélandra és Irakba, pörög a kapu elé a beadás, lehúzzák, és ssss... ugyanazt fogják látni a kapusok arcán. Vagy elég csak a legközelebbi három faluba kimenni, a szomszédban vak kapus véd két éve,

világtalan is, és gyakran részeg, egyszer a létszám miatt bennhagyták a kapuban, azóta kirobbanthatatlan, és amikor lehúzza a Kalz-féle banánbeadást, ő is ugyanúgy néz. Illetve ugyanúgy nem néz.

Miféle nézésről beszélünk tehát?!

A beadás érkezhet jobb oldalról vagy bal oldalról, ami szemből jön, azt előrévelésnek nevezik, de ez mindegy, a beadó játékos többnyire a pálya széléről küldi a labdát, amely magasan érkezik a kapu előterébe, a repülésének kifli- vagy banáníve van, máskor csavarodik, pörög, hull, mint egy malomkő. Ez mindig roppant nagy veszélyt jelent. Nagyon fontos, hogy nem élesen és laposan belőtt labdáról van szó, a labda fentről érkezik. Az ég, ugye. De a kapus lehúzza a beadást, s abban a pillanatban, ahogy a kezében van a labda, megkezdődik arcával az a történet, amelyről beszélünk. A labda rendesen a mellkas, a szív fölé szorul. Szerelem. Kétségbeesés. Ragaszkodás. Megnyugvás és szerelem, szerelem. Birtoklás. Az enyém, az én életem. A kapus tekintete megmerevedik, majd a nézéséből hirtelen látjuk kisuhanni a megkönnyebbülés lepkéjét is, talán túl van a nehezén, nem is mosoly ez, nem, alig látható kicsi fátyl, majd a következő pillanatban újra komoly, vagy inkább komor lesz a kapus arca, eszelős koncentráció uralkodik el rajta. Miről szól ez a koncentráció? A felelősségről! Ő itt az előbb megoldott egy nehéz ügyet. Voltaképpen halálveszélyt oldott meg. Ünnepelhet? Megnyugodhat?! Kiengedhet?! Nem, szó sincs róla. Máris folytatnia kell azt az eseményt, amelyet a játék jelent, jutalmát, a labdát, a szerelmét és az életét tovább kell küldenie, menjen el, játsszon vele más, játsszanak vele a többiek, kik, ismerősök, idegenek, rúgják meg, tartás meg, szeressék, dédelgessék. Mindegy, mit tesznek vele, neki tovább kell adni. És a kapus kúrja vagy továbbadja azt a drága labdát. Őt másodpercig volt nála. És ez alatt az öt másodperc alatt az ő arca. Erről beszélünk. A kapus már nincs is a képernyőn, nincs a képen, nem látjuk, mint aki elveszett, mint aki értéktelen, haszontalan, nincs is. Mígnem aztán jön, mint egy hulló falevél az őszi ködben, a következő beadás.

SZIV ERNŐ

A fölfedezést az Egyesült Államok keleti partvidékén abszolváltuk, miután volt szerencsénk megtekinteni két mexikói labdarúgócsapat mérkőzésének utolsó negyedórát, kint szürkén és bánatosan esni kezdett, a CNN és a You tube televízió-történeti előadásra készült, amennyiben élő videokérdésekkel lehetett végzárni a demokrata elnökjelölteket, eközben a mexikói fiúk úgy játszottak, mint az álom, öt kötény három perc alatt, és néhány napja volt a Copa Amerika döntője is, ahol a brazil fakó lealázta a nagy argentinokat, érdekes volt ez a kontraszt, vagy szambakontra, mindenesetre kontráztak, az ember, aki túl sokat tudott, a brazil, aki kontrázni tudott, ilyen alapvetésekre gondoltunk, miközben elnéztük a sűrű testű mexikóiakat, amikor az egyik szélső elhúzott a balszélen, bekanyarította a labdát, a kapus repült kifelé, akár egy szomorú domb, lehúzza a beadást, majd egy pillanatra megállt, és akkor az arca.

Ebben a pillanatban felkiáltottunk.

Igen, igen, amikor a kapus lehúzza a beadást! Az arca, a tekintete, ábrázata, a vonásai, mindaz, ami egy emberi koponya első féltekéjében történik a szemtükörrel, a nézés csillámló fényével, a hússal, a csonttal, de még az orrlyukból kikandikáló méla szőrszál is.

Galilei, Newton, Jedlik Ányos és mi.

Például a nő tekintete hihetetlen változékonyságot képes fölmutatni, mert hogyan is néz a nő a véres húsrá, bifsztekre, vagy ahogy megtudja, csalják, ezer éve csalják, vagy a gyermek megfogant, nos, százféléképpen, ezerféleképpen néz, mi például kiváltképp szeretjük a nő bambaságát, nem butaságát, mert az kemény és érdes, mint az öt napja borotvált asszonyváll, de a bambaságban van valami keresetlen jóság és figyelmetlenség, így együtt, és ez jó. Hányféle arca van a nőnek imádkozás, orgazmus, tanulmányírás, bevásárlás közben?! Ezer és ezer, óriás képeskönyvekbe nem férne bele az a sok nézés. És ezek a nézések igazán nem hasonlítanak egymásra.

És ismerjük a férfi arcát, ha labdarúgóedző, és a csapata gólt kap. Az egyik edző így néz, a másik úgy pislog, számtalan variáció színesíti tapasztalatunk hirdetőfalát. Vagy amikor a csatár kihagyja a helyzetet.